

บทคัดย่อ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งน้ำบาดาลและปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาและใช้น้ำบาดาลมากขึ้นจากความต้องการที่สูงขึ้นจากทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคครัวเรือน ดังนั้นเพื่อให้พันธกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลบรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้มีการจัดทำแผนแม่บทหรือแผนกลยุทธ์ของกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ในระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายเงิน กปน. เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลของประเทศ การดำเนินการศึกษาของโครงการครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาและทบทวนนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาสถานการณ์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล การสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ความคิดเห็น การทำแบบสอบถาม และการประชุมกับภาคส่วนต่างๆ ตลอดจนศึกษาแนวทางการจัดการกองทุน ระเบียบ และการใช้เงินกองทุน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นำมาสู่แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล และสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552 – 2555

การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และความต้องการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ โดยการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ความคิดเห็น การทำแบบสอบถาม และการจัดประชุม พบว่า การดำเนินการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีปัญหาทางด้านบุคลากรไม่เพียงพอ และขาดข้อมูลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ส่วนการดำเนินการของกองทุน มีปัญหาด้านการจัดเก็บเงินค่าอนุรักษ์ บุคลากรไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ตลอดจนความไม่เข้าใจต่อระเบียบการใช้เงินกองทุนฯ เพราะกองทุนฯ ขาดระเบียบการใช้เงินที่ชัดเจน ทางด้านความต้องการของภาคส่วนต่างๆ มีความต้องการเห็นความชัดเจนในเรื่องกฎ ระเบียบ และควรใช้จ่ายเงินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ รวมถึงควรใช้เงินกองทุนฯ ในลักษณะการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบาย ซึ่งประเภทของงานต้องมีระดับผลลัพธ์/ ผลกระทบเป็นรูปธรรม และตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการกองทุน และควรมีโครงการหรือหัวข้อเพื่อการศึกษาค้นคว้าที่จะมาช่วยให้ทางภาคอุตสาหกรรมได้มีน้ำใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ

แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552 – 2555 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1: สนับสนุนการกำหนดนโยบาย และวางแผน เพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล

ยุทธศาสตร์ที่ 2: สร้างองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล

ยุทธศาสตร์ที่ 3: ช่วยเหลืออุดหนุนภาคส่วนต่างๆ เพื่อการทดแทนและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล

ยุทธศาสตร์ที่ 4: เสริมสร้างศักยภาพระบบการบริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล

ภายใต้ยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์ และ 9 แผนงาน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโครงการในอนาคต

ในส่วนของแนวทางการบริหารจัดการกองทุนฯ ทางคณะที่ปรึกษาได้เสนอการสร้างกลไกการบริหาร การปรับโครงสร้างองค์กร การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพิ่มการจัดทำกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ประกาศกระทรวงเรื่องกำหนดการและวิธีการพิจารณาโครงการที่ได้รับการช่วยเหลืออุดหนุนจากกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ปรับปรุงระบบรับจ่ายเงินเพื่อให้ขยายฐานการเก็บเงินและครอบคลุมขอบเขตงานของกองทุน เพิ่มกลไกการติดตามประเมินผลโครงการ และรายชื่อโครงการเชิงยุทธ์ที่เสนอ เพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำบาดาล และสนองความต้องการของทุกภาคส่วน

Abstract

The Department of Groundwater Resources awared the importancy of groundwater resources and the problems incurred from the development and use of increasing demand in groundwater from agriculture, industry and household sectors. To meet with the Department mission and to compile with the Groundwater Fund requirement, Groundwater Fund Master Plan (4 years: 2009-2012) Study was initiated to be used as a guideline of groundwater fund use to support groundwater management of the country. The study comprised of the review of related policies and master plans from the related organizations, the status of groundwater management, the interview, questionnaire, survey of stakeholders view and demand, and the study of other fund's management and regulations. This Groundwater Fund Master Plan was implemented through the process of various meetings and workshops based on the fact and review results obtained.

From the interviews of officers concerned, the main obstacles of the department operation came from personnel lacking and inadequate information for groundwater management. The issues of the groundwater fund are conservation fee collection, inadequate personnel in operation and understanding of financial regulations. From the stakeholder's interviews, the issues needed are the clarification of financial regulations, the fund use as per fund objectives, and the suggestions to use fund for policy setup, or projects with clear results and impacts. Besides, the management structure of the fund should be improved and the research to help industry to have adequate water supply should also be considered.

The Groundwater Fund Master Plan (2009-2012) comprised of 4 main strategies, i.e., to support policy and planning for groundwater development and conservation, to create knowledge for groundwater development and conservation, to assist and subsidized groundwater replenishment and conservation, to strengthen fund management system for groundwater development and conservation. Under these strategies, nine initiatives and nine work plan were established as a guideline for future projects.

For the fund management, the study recommended to setup fund management mechanism, restructure the management organization, and establish project evaluation and follow up mechanism. The draft of ministerial announcements for organization change and assistance and subsidized scheme of the Fund was also attached for further consideration the improvement of fee collection system and payment should be improved to expand groundwater user base and cover the fund objectives .The strategic project list is also proposed to meet with the fund mission, groundwater management improvement and stakeholder demand.